

La devastació després del sisme del Marroc no s'ha d'atribuir a les edificacions de terra

La culpa no va ser de la tova

LUIS CERDEIRA GARRIDO
Barcelona

La tova va ser la causant de tots els mals. És el diagnòstic que han propagat els mitjans de comunicació les últimes dues setmanes, després que la terra rugís amb tota la força al sud del Marroc.

Segons la tesi, l'alt grau de destrucció a les zones muntanyoses de l'Atlas, al sud de Marràqueix, s'explica perquè la majoria d'edificacions estaven fetes a partir de tova, un material tradicional i menys resistent que altres més moderns, com ara el formigó.

Malgrat que és veritat que la construcció amb terra és vulnerable als sismes, no se li pot atribuir la culpa del desastre. "Les construccions de terra poden oferir sismoresistència contra terratrèmols a partir de les tècniques ancestrals i també amb la incorporació de noves estratègies que ja s'han assajat en altres contextos", assegura Montserrat Bosch, arquitecta tècnica i professora de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), en

declaracions a *La Vanguardia*.

Fa segles que la tova es fa servir com a material de construcció. "L'Alhambra ha aguantat milers d'anys", argumenta Bosch. Un exemple que li serveix per mostrar els bons resultats de la tàpia i la tova, elements que també són presents a molts edificis de la península Ibèrica.

Què diferencia el Marroc de tots aquests llocs? Fonamentalment, que no han patit un sisme de magnitud 6,8 en l'escala de Richter, el de més intensitat dels últims 100 anys al país magribí. "Si el terratrèmol hagués passat en un altre lloc, les conseqüències haurien estat, probablement, semblants", afirma Bosch, que recorda el sisme de Lorca del 2011, de magnitud 5,1.

Per tant, segons l'arquitecta tècnica, els edificis del Marroc no es van esfondrar perquè estiguessin construïts amb materials tradicionals, sinó que afirma que "el problema va ser la intensitat del terratrèmol".

Bosch, juntament amb Joan Ramon Rosell -company de l'Escola Politècnica Superior d'Edificació de Barcelona (EPSEB, dependent de la UPC)- demana que no es facin "judicis precipitats". "Hem vist edificis

Un edifici construït amb terra i canyes resisteix a la vall d'Aït Bouguemez

de terra que s'estaven rehabilitant amb formigó i precisament ha col·lapsat aquesta part", exemplifica Bosch. "La vulnerabilitat zero no existeix, a nos-

La gran magnitud del terratrèmol va fer que s'esfondressin tota mena de construccions, també de formigó

altres ens va començar a grinyolar tot quan les imatges que sortien darrere del periodista eren edificis de formigó, col·lapsats", afegeix l'arquitecta tècnica.

L'experta confessa que, mal-

grat que els seus companys i ella tenen clares les seves hipòtesis, no poden jutjar tot el que ha passat "sense fer una avaluació precisa de l'estat dels edificis i de la situació prèvia" per conèixer què va passar i com prevenir altres desastres. Per això, quan s'encarrili l'emergència humanitària, Bosch i el seu equip esperen viatjar aviat al Marroc, com ja van fer altres vegades.

En expedicions anteriors, van confirmar que la tova és un material abundant a tot el Marroc, tant en zones rurals com urbanes. A més, van corroborar que la construcció amb terra constitueix una arquitectura "mil·lenària", "sostenible", i "l'única" que es pot permetre molta gent. Una arquitectura que, lamenta

Bosch, "no té qui la defensi", malgrat que la meitat de la població mundial viu en edificacions de terra. "No pretenem lluitar contra el formigó, és una batalla perduda", afegeix.

La magnitud del terratrèmol va tenir molt a veure amb l'alt nivell de destrucció del país magribí, tot i que també és veritat que la normativa sísmica no hi va ajudar. Data del 2001, malgrat que moltes edificacions no la compleixen. El resultat: milers de persones van morir sepultades pels edificis. L'últim balanç proporcionat per les autoritats marroquines xifra en 3.000 els morts i en més de 5.500 els ferits.

Mentre el Marroc continua de dol, les tasques de reconstrucció continuen. Aquesta setmana, el Govern ha aprovat un pla de gairebé 11.000 milions d'euros i de cinc anys de durada per restaurar les regions danyades pel devastador terratrèmol. La partida beneficiarà 4,2 milions d'habitants. Es preveuen projectes destinats a reconstruir habitatges i restaurar infraestructures danyades, com també impulsar el desenvolupament socioeconòmic i promoure l'ocupació. El pla també pretén crear una plataforma de reserves de primera necessitat per fer front a possibles noves catàstrofes naturals.●

HAMBRE DE CULTURA

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE CULTURA Y DEPORTE